

незамінним на рецептивному етапі, коли важливим є моніторинг розуміння побаченого/прочитаного.

Отже, для навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування вважаємо доцільним використовувати «зворотне навчання», зокрема технологію вебінару. Підвищити ефективність навчання можуть: демонстрація мультимедіа-файлів, їх обговорення у віртуальній кімнаті або чаті, письмове онлайн-опитування з відстроченою перевіркою викладачем.

Список використаних джерел:

1. Атабекова А.А. Языковой портфель как лингводидактическая технология профессионально ориентированного обучения иностранному языку студентов-юристов / А.А. Атабекова, И.И. Крузе // *Фундаментальные исследования*. – № 3-1. – 2014. – С. 184-188.
2. Коваль Т.І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах / Т.І. Коваль // *Інформаційні технології і засоби навчання*. – 2011. – № 6(26). [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.journal.iitta.gov.ua>
3. Сизова Ю.С. Современное положение и перспективы развития профессионально ориентированного обучения иностранным языкам [Текст] / Ю.С. Сизова, К.Б. Пригожина // *Педагогическое мастерство: материалы V междунар. науч. конф.* (г. Москва, ноябрь 2014 г.). – М.: Буки-Веди, 2014. – С. 264-269.
4. Holt Charles A. 2003. *Webgames and Strategy: Recipes for interactive learning*. – Teaching Undergraduate Economics: A Handbook for Instructors, ed. by W. B. Walstad, and P. Saunders. New York: McGraw Hill. – P. 257-268.
5. Martin F., Parker M.A. Use of Synchronous Virtual Classrooms: Why, Who and How? [Електронний ресурс] / Florence Martin, Michele A. Parker // Режим доступу: http://jolt.merlot.org/vol10no2/martin_0614.pdf
6. Mills J. Virtual Classroom Management and Communicative Writing Pedagogy [Електронний ресурс] / Jon Mills // Режим доступу: http://www.academia.edu/151097/Virtual_Classroom_Management_and_Communicative_Writing_Pedagogy
7. Virtual classrooms in educational provision: synchronous elearning systems for european institutions / [D. Keegan, E. Schwenke, H. Fritsch and others]. – Zentrales Institut für Fernstudienforschung, 2005. – 150 p.

Зотова О.О.

викладач соціології,

*Маріупольський механіко-металургійний коледж
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»*

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ЗАСОБАМИ СОЦІОЛОГІЇ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням вимог до рівня розвитку особистості. У Концепції розвитку освіти України в якості одного з напрямків висувається завдання формування фахівця із критичним нестандартним мисленням, здатного до пошуку зважених рішень, заснованих на науковому дослідженні навколишнього світу. Такі люди визначають наші успіхи в майбутньому. Прилучення студентів до діяльності на дослідницькому рівні пізнання, як діючої форми прояву самостійності, розглядається як один з перспективних шляхів удосконалювання освіти.

Збільшуються темпи суспільного розвитку, зростає складність і суперечливість подій, що відбуваються в країні, все це вимагає їхнього оперативного дослідження, аналізу й узагальнення. Знання й використання соціології і її методів, володіння елементарними навичками соціологічної культури могло б допомогти випускникові самостійно орієнтуватися в сучасному житті, позитивно вплинуло б на процес його соціалізації в цілому. Впровадження соціологічних методів в організацію науково-дослідної роботи студентів у процесі навчання в коледжі сприяє формуванню в студентській молоді дослідницького підходу до вивчення соціальних проблем, тобто оволодінню не тільки предметної, але й операційною стороною соціологічного знання.

У психолого-педагогічній літературі немає спеціальних концепцій формування дослідницького підходу засобами соціології. Але попит на такі методи навчання очевидний. Крім того, що подібні підходи в освіті сприяють формуванню більш якісних фахівців, вони беруть активну участь у процесі соціалізації особистості. Тобто вони комплексно впливають на особистість того, кого навчають, ефективно реалізують навчальну, розвиваючу й виховну функції освіти. У цьому зв'язку важливим соціальним замовленням є теоретична розробка й практичне впровадження концепції формування у студентів дослідницького підходу за допомогою соціологічних методів.

Державний освітній стандарт пред'являє до соціології вимоги не тільки теоретичного, але й практичного значення. Зокрема:

– в умовах виробничої або побутової діяльності на основі аналізу результатів самоспостережень, використовуючи процедури соціологічного аналізу, установлювати власний соціальний статус.

– пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу;

– брати участь в організації й проведенні соціологічних опитувань;

– сприяти рішенню міжособистісних і трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора.

Звичайно, лекційний матеріал має першорядне значення, є теоретичною основою процесу навчання. На лекції можна прочитати студентам основні правила, різновиди, особливості цього страшного й незрозумілого «соціологічного аналізу». Але досвід показує, що робота студентів над поставленими практичними завданнями у вигляді соціологічних досліджень виступає як більш ефективний навчальний засіб. Які конкретно переваги дає методика дослідницького підходу засобами соціології?

– більше глибоке й системне розуміння теоретичних питань;

– розвиває науковий інтерес до дисципліни;

– викликає у студентів більше адекватне сприйняття суспільства, позитивно відбивається на процесі їхньої соціалізації;

– розвиває соціальні навички, культуру спілкування, комунікабельність;

– апробація логіки соціологічного дослідження – один зі засобів дисциплінувати аналітичне мислення студентів;

– розвиває навички самостійної роботи.

У сучасному курсі соціології практичне дослідження може бути реалізоване в рамках самостійної роботи студентів, як проектне домашнє завдання або у форматі гурткової роботи. Я волю не робити дослідницьку роботу загальнообов'язковим завданням. Але сам характер завдання завжди містить у собі кілька елементів мотивації – це й цікаві пов'язані з життям питання (звертання до соціального досвіду студентів), і робота з однокурсниками як експерт, і можливість одержати високий бал з дисципліни й багато чого іншого. У соціології важливо, щоб теми практикумів і досліджень були цікаві для самих студентів, найбільш наближені до них. Тільки так можна сформувати сприйняття соціології як цікавої теоретичної дисципліни. Теми навчальних досліджень пов'язані з аналізом молодіжних студентських проблем. Спектр їх може бути дуже широкий – проблеми девіації, професійні й життєві орієнтації, організація й зміст навчального процесу й т.д. З одного боку, це дозволяє наповнити теоретичний зміст курсу практичною проблематикою, рефлексією із приводу способів одержання теоретичного соціологічного знання, з іншого боку – допомагає опанувати навички аналізу реальних соціальних проблем, конкретних життєвих ситуацій. Слухач напевно оживиться, якщо порушити питання про статус студента, про відповідну або невідповідну цьому статусу роль, про досягнення нових статусів й адекватних їм соціальних ролей. Але дійсне пожвавлення проявляється в студентів у ході особистої участі в соціологічному дослідженні й наступному обговоренні результатів. Студент починає безпосередньо відчувати широкий спектр емпіричних методів (опитування, анкетування, інтерв'ювання), що мають практичне значення.

Для процесу організації дослідницької роботи засобами соціології необхідно розробити варіанти соціологічних опитувань або анкет відповідно до певних тем курсу й запропонувати студентам як творче завдання. Теми й питання для цих завдань можуть розроблятися як викладачем, так і студентами, головне, щоб вони не носили провокаційний або некоректний характер і мали прийнятний рівень складності.

Завдання повинне містити тему, мету, питання, кількість респондентів. Саме завдання полягає в тому, щоб провести опитування або анкетування певного числа респондентів по заданій тематиці й зробити аналіз, проведеного дослідження. Викладач може винести результати соціологічного опитування на обговорення в групі або на засідання гуртка.

Вихідним пунктом усякого дослідження, у тому числі й соціологічного, є проблемна ситуація, що складається в реальному житті. Вона, як правило, містить найбільш гостре протиріччя між якими-небудь елементами соціального процесу. Після її аналізу й аргументації суспільної значимості дослідник переводить практичний аспект проблемної ситуації в ранг пізнавальної проблеми, доводить її недостатню дослідженість і обґрунтованість, а також необхідність вивчення, тобто задоволення потреби в знанні шляхом дозволу даного протиріччя соціальної дійсності.

Практично всю роботу із проведення соціологічного дослідження студенти здійснюють самостійно. Викладач у цьому процесі виступає як організатор і консультант, так само йому приділяється контролювати якість роботи. Дослідницька робота студентів оцінюється викладачем як правило

позитивно. Це й ще один спосіб мотивації, і справедлива винагорода за пророблену працю.

Соціологічне дослідження мають ще одну важливу функцію у процесі навчання – виконують роль агента соціалізації особистості. Соціалізація – це процес одержання людським індивідом навичок, необхідних для повноцінного життя в суспільстві. Така дисципліна як соціологія просто зобов'язана використати весь свій науковий арсенал для формування в підростаючому поколінні правильних уявлень про суспільство, про його цінності й норми. Соціологічне дослідження тут може бути використане як один з найефективніших інструментів активного засвоєння студентами соціального досвіду, соціальних ролей, правил, цінностей, моделей поведінки й рефлексів необхідних для успішної життєдіяльності в суспільстві.

Таким чином, підготовка конкурентоспроможного молодого фахівця неможлива без необхідної участі в навчальному процесі науково-дослідної роботи. Соціологія як наука прикладна, суспільна ставить перед собою не просте завдання розвитку в майбутніх фахівців професійних і соціально-значущих якостей, таких, як самостійність, відповідальність, ініціативність, активність, а також формування в них соціальних компетентностей. Сьогодні немає такої професійної сфери, де не мав би значення людський фактор. Організація дослідницької роботи студентів при вивченні курсу соціології покликана сформулювати в майбутніх фахівцях навички роботи з людьми, вміння розуміти й правильно інтерпретувати соціальні процеси, адекватно реагувати на соціальні проблеми й виклики сучасності.

Список використаних джерел:

- 1 Бойко О.Б. Виховуємо громадянина і професіонала: Теорія, досвід / О.Б. Бойко. – Полтава, 2003. – 403 с.
- 2 Єрмаков І.Г., Пузіков Д.О. Проектні обриси становлення життєстійкої і життєздатної особистості: практико-орієнтований посібник / І.Г. Єрмаков, Д.О. Пузіков. – Запоріжжя: ХРБЦ, 2006. – 152 с.
- 3 Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. – К., 1996.
- 4 Піча В.М., Вовканич С.И., Маковецький В.М. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень? – Львів, 1996.
- 5 Темиров Н.С. Анкетирование без анкет // СОЦИС. – 1993. – № 6.
- 6 Шикун А.И. Социологический практикум: Учебное пособие. – Минск: Амалфея, 2000. – С. 6.